

ש"ן צזה לורך היום לאו חפ"ך מקרי וא"כ ליכא כאן שום
איסור לומר לכתוב ספר תורה בחול, ומ"מ נשאר צזה בל"ע כמו
שמסוק לבתר הכי) ול"ע צזה עכ"ל.

ד

והנה ינא לנו לפי"ז לדעת האליה רצה והפמ"ג דעיקר
חידושו של הספר חסידים הוא לאשמעין שלא יבא
במשמעות לשון שהשיג אינו לכבוד שבת, דאפילו היכא
ש"ן צזה משום איסור ודבר דבר, כגון שהוא דבר מל"ג
אסור, ומש"ה כתב דאפילו חפץ לכתוב תורה אסור, ושיעור
דברי הספר חסידים לפי דעת האליה רצה בדרך לא זו אף
זה הוא, לא יאמר אדם נישן כדי שנעשה מלאכתנו במוצאי
שבת שאסור לומר למחר לעשה כך, דהיינו שזכו מדינא אסור
משום ודבר דבר, ובתור הכי קאמר ואפילו חפץ לכתוב תורה
דאין צזה משום איסור ודבר דבר משום שהוא דבר מל"ג
אפ"ה אסור מטעמא אחרת, מפני שמראה מה שישן ונח
בשבת שעושה בשביל החול אלא יאמר נוח כי שבת היום.
ולדעת המג"א ולפי תירוטו של התוספתא שבת דינא הוא
דקא משמע לן הספר חסידים, דהיינו איסור הזכרת
מלאכה האסורה לעשותה בשבת משום איסור ודבר דבר,
ורבותא קמ"ל דאפילו בדבר מל"ג היכא דליכא בדבורו שום
תועלת לורך היום יש צזה ג"כ משום איסור ודבר דבר.
ולדעת המחלית השקל הספר חסידים תרתי קמ"ל, חדא
הא שלא יבא משמעות לשון שהשיג אינו לורך
שבת, וגם דינא דאיסור ודבר דבר, ואפילו בדבר מל"ג היכא
דליכא בדבורו שום תועלת לורך היום, וכמו שיראה המעיין
שם שהקשה על דברי הספר חסידים, דאיך נתן טעם על מה
שכתב לא יאמר אדם נישן כדי שנעשה מלאכתנו במוצאי שבת
משום שאסור לימר למחר לעשה כך, תיפוק ליה לאסרו מכה
הטעם שכותב לבסוף מפני שמראה בעצמו דמה שישן ונח
בשבת שעושה בשביל החול, וגם למה הולך לבסוף ליתן עוד
טעם נוסף מפני שמראה בעצמו שהשיג אינו לכבוד שבת,
ברי דבר כתב טעם האיסור משום שאסור לומר למחר לעשה
כך, ולמה הולך צזה לטעם נוסף, ומכה טעם זו הכריע
דבדאי נפל אחיז טעות בדברי הספר חסידים, והגיה שצריך
לומר כך לא יאמר אדם נישן כדי שנעשה מלאכתנו במוצאי
שבת, מפני שמראה מה שישן ונח בשבת שעושה בשביל החול,
אלא יאמר לומר כי שבת היום, וזה כהצנת האליה רצה בדברי
הספר חסידים דחידושה קמ"ל דאפ"ה דליכא כאן משום
איסור ודבר דבר מ"מ אסור לומר כן מטעם אחר שלא יבא
משמעות לשון שהשיג אינו לכבוד שבת, ואחר כך נחית
לדינא דאיסור ודבר דבר, וכתב דאסור לומר למחר לעשה
כך, שהוא משום איסור ודבר דבר, וחידושה קמ"ל גם צזה
דאפילו חפץ לכתוב ספר תורה ג"כ אסור, וכסדרת התוספתא
שבת דהיכא דליכא בדבורו שום תועלת לורך היום אפילו
בדבר מל"ג יש צזה משום איסור ודבר דבר יעו"ש למסוק

בצוה אחיה הכל על נכון.

אמנם דברי המחלית השקל צזה ל"ע לענ"ד, דמבואר מדבריו
לומר נישן כדי שנעשה מלאכתנו במוצאי שבת,
אין צו איסור משום ודבר דבר, רק משום שמראה שהשיג
אינו

עיין סי' ר"ל (דעם הציא המג"א תחלת לשונו של הספר
חסידים) ובאליה רצה כאן אות א' בש"י משבחות מל"ג
שרי (ר"ל דהאליה רצה (שם) הקשה על המג"א שאסור
לדבר אפילו בדבר מל"ג, הרי מבואר בשו"ע (סי' ש"ו סע"ו)
דבמשבחות של מל"ג מותר לדבר בשבת, וא"כ הרי מבואר
דבדבר מל"ג ליכא איסור ודבר דבר, ונקט הפמ"ג הא דמשבחות
של מל"ג דייקא, אעפ"י דהמחבר בשו"ע שם כלל מקודם כל
חפצי שמים דמותר לדבר בהם, ואח"כ נקט בצרעות הא
דמשבחות של מל"ג, וחשב עוד שם כמה וכמה פרטים, כגון
לפסוק דקדק, ולפקה על עסקי רבים, ולשדך התינוק ליתרם
וכי' כמו שיראה המעיין שם, אלא דנקט דייקא הא דמשבחות
של מל"ג, משום דנחמין צזה לדחות תירוטו של התוספתא
שבת על קושיית האליה רצה, וסרסא מקום לעיין וכו'), עיין
כתובות ה' א' (ור"ל דהא דקמ"ג (שם ד' ע"א) דבין כך
ובין כך לא יבעול לא בערב שבת ולא במוצאי שבת, קא
מקמי הש"ס (שם) בשלמא בערב שבת משום הצורה אלא
במוצאי שבת אמאי לא, ומתוך דבי זירא משום משבחות,
והקשה ליה אצ"י ומשבחות של מל"ג מי אסורי, ובה רב
חסדא ורב המנינא דאמרי תרווייהו משבחות של מל"ג מותר
לחשבן בשבת), ומשמע אעפ"י שאין לורך היום לאו חפ"ך
מקרי (והיינו דהפמ"ג דקדק מדברי הש"ס דאפילו היכא
שאין שום תועלת בדבורו לורך היום ג"כ מותר לדבר בדבר
מל"ג, וינא לו להפמ"ג כן ממאי דאמר רבי זירא דטעמא
דלא יבעול במוצאי שבת משום משבחות, ופירש"י שם שאם
יכנס למוצאי שבת יעשה סעודה בלילה ויחשוב בשבת מהו
צריך להוציא וכתוב ודבר דבר, וס"ל להפמ"ג דכלל ענין
מיידי בין שו"א אחיז תועלת מהחשוב של היום לורך
סעודה הלילה, ובין שאינו ינא שום תועלת מזה לורך
הלילה, וקא מסוק הש"ס צזה דמשבחות של מל"ג מותר,
וא"כ מוכח דכלל ענין מותר, אפילו היכא שאין צזה לורך
היום לאו חפ"ך מקרי), ועי"ש ולמ"ש קשה (ר"ל עיין
תוספתא שבת שכתב לתרץ קושיית האליה רצה דשאני היכא
שאין צזה לורך היום וגם בדבר מל"ג אסור, ועל זה מסוק
הפמ"ג ולמה שכתבתי דמהש"ס בכתובות מוכח דאעפ"י
שאין לורך היום לאו חפ"ך מקרי ושרי א"כ קושיית האליה
רצה על המג"א אכתי בתקפו הוא עומד, (והתו"ש ל"ל
דס"ל דהש"ס בכתובות מיידי דדוקא כשיש במשבחות אלו
תועלת לורך היום), וא"כ צריך על כרחך לומר דכל עיקר
הספר חסידים צזה לאו משום איסור ודבר דבר הוא קא
אחיז ענה רק משום שלא יבא נראה שהשיג לאו לכבוד ועונג
שבת הוא, וזהו כוונת הפמ"ג בזה שמסוק בחר הכי) ולשון כדי
לכתוב ספר תורה בחול השיגה לאו לורך שבת ואסור (ואין
כוונת הפמ"ג על ע"ס השיגה שהוא אסור אעפ"י שאינו אומר
כלום, אלא ר"ל דלפי מה דנקט בסדרת האליה רצה דאיסור
ודבר דבר על כרחך דליכא כאן, וא"כ צריך על כרחך לומר
דהא דאסור לימר נישן כדי לכתוב ספר תורה בחול, היינו
משום דהשיגה לאו לורך שבת הוא מש"ה אסור, והאמירה
הוא דאסור ולא ע"ס השיגה), הא לומר כך לכתוב ספר תורה
בחול משמע דשרי (והיינו לפי מה שהעלה צזה דאפילו היכא